

Evropska
komisija

KAJ JE MAKROREGIONALNA STRATEGIJA EU?

Makroregionalna strategija Evropske unije (EU) je okvir politike, ki državam iz iste regije omogoča, da se skupaj spopadajo s težavami in iščejo rešitve zanje ali da v večji meri izkoristijo skupne potenciale (npr. onesnaževanje, plovba, svetovna poslovna konkurenca itd.). S tovrstnim okrepljenim sodelovanjem si države prizadevajo, da bi bile njihove politike učinkovitejše, kot če bi se s težavami soočale ločeno. Makroregionalna strategija EU lahko prejema finančno podporo iz skladov EU, tudi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Da bi bile možnosti za uspeh makroregionalnih strategij EU čim večje, morajo sodelujoči partnerji (države članice, regije, občine, NVO itd.) delovati skladno z nekaj ključnimi načeli: ustrezno partnerstvo in primeren mehanizem sodelovanja, dobro usklajevanje ukrepov v okviru zadevnih politik in njihovih virov financiranja ter močan duh sodelovanja znotraj držav in sektorjev v makroregiji ter med njimi.

KDO ZAČNE STRATEGIJO?

Makroregionalne strategije EU začnejo oziroma zanje prek Evropskega sveta zaprosijo države članice EU (in v nekaterih primerih tudi države, ki niso članice EU), ki ležijo na istem geografskem območju. Na prošnjo Evropskega sveta nato Evropska komisija pripravi in sprejme osnutke strategij.

Strategije so torej v celoti medvladne pobude, zato je njihovo izvajanje močno odvisno od angažiranosti in pripravljenosti sodelujočih držav. Proces je enako pomemben kot rezultat: biti mora vključujoč in „od spodaj navzgor“, s čimer se zagotovi prevzemanje odgovornosti.

KATERE SO GLAVNE LASTNOSTI?

Za strategije niso predvidena nova sredstva EU, zakonodaja ali formalne strukture – strategije se namreč zanašajo na usklajevanje in sinergijo. To pomeni čim boljše izkoriščanje obstoječih finančnih virov (evropskih, nacionalnih, regionalnih, zasebnih itd.), boljše izvajanje obstoječe zakonodaje in temeljitejše izkoriščanje obstoječih ustanov na vseh ravneh.

Makroregionalne strategije EU se ukvarjajo z izzivi in priložnostmi, značilnimi za posamezna geografska območja, ki so preveč lokalna, da bi neposredno zanimali celotno EU, toda preobsežna, da bi se z njimi lahko učinkovito ukvarjali na nacionalni ravni. Z drugimi besedami: strategije so most med EU in lokalnim oblikovanjem politik.

Cilji strategij so strateški in dolgoročni, skupaj pa jih določijo sodelujoče države. Odvisni so od potreb posamezne makroregije, prednost pa je treba dati strateškemu vprašanju, ki prinašajo dodano vrednost horizontalnim politikam EU.

Vsaka strategija vključuje širok spekter akterjev na različnih ravneh (mednarodna, nacionalna, regionalna, lokalna), sektorjev (javni, zasebni, civilna družba) in strokovnih področij ter tako nudi platformo za dosledno večdržavno in večsektorsko upravljanje ter upravljanje na več ravneh.

Do zdaj so bile sprejete štiri makroregionalne strategije EU; vsako spremlja tudi tekoči akcijski načrt, ki se redno dopolnjuje glede na nove nastajajoče potrebe in spreminjajoče se kontekste:

- strategija EU za regijo Baltskega morja (2009);
- strategija EU za Podonavje (2010);
- strategija EU za jadransko-jonsko regijo (2014) in
- strategija EU za alpsko regijo (2015).

V strategijah sodeluje 19 držav članic EU in 8 držav, ki niso članice EU, ki zastopajo več kot 340 milijonov ljudi¹:

- **19 DRŽAV ČLANIC EU:** Avstrija, Bolgarija, Hrvaška, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Italija, Latvija, Litva, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Švedska;
- **8 DRŽAV, KI NISO ČLANICE EU:** Albanija, Bosna in Hercegovina, Lihtenštajn, Moldavija, Črna gora, Srbija, Švica ter Ukrajina.

Nekatere države EU, kot sta Nemčija in Slovenija, so vključene v tri strategije, nekatere – na primer Hrvaška, Italija in Avstrija – pa v dve. Tri države, ki niso članice EU, tj. Bosna in Hercegovina, Črna gora ter Srbija, sodelujejo v dveh makroregionalnih strategijah EU.

KLJUČNI AKTERJI V STRATEGIJI

Upravljanje vsake makroregionalne strategije, ki vključuje veliko različnih akterjev, je urejeno nekoliko drugače, saj se pri tem upoštevajo posebnosti posamezne regije. Kljub temu je mogoče opredeliti skupne izvajalce.

Raven EU

Evropska komisija ima vodilno vlogo pri strateškem usklajevanju ključnih faz izvajanja strategije. Srečuje se tudi skupina na visoki ravni za makroregionalne strategije EU s predstavniki vseh 28 držav članic EU in držav, ki so vključene v strategije, a niso članice EU, ter razpravlja o splošnem pristopu za vse makroregionalne strategije EU.

Nacionalna/regionalna raven

V vsaki sodelujoči državi so nacionalni koordinatorji odgovorni za splošno usklajevanje izvajanja strategije v domači državi in zagotavljanje potrebne podpore.

Tematska raven

Tematska področja vodijo tematski koordinatorji (koordinatorji politik/prednostnih področij, horizontalnih ukrepov, stebrov ali ukrepov), ki zastopajo interese makroregije. Podpirajo jih kolegi iz zadevne regije, organizirani pa so v usmerjevalne skupine. Njihova glavna naloga je spodbujati oblikovanje skupnih projektov, ki bodo pomagali doseči cilje strategije. Glede na rezultate in uspeh teh projektov so zadolženi tudi, da vplivajo na vsebino in izvajanje politik v zadevnih državah in regijah ter tako dolgoročno izboljšujejo položaj makroregije na globalni ravni.

SODELOVANJE MED STRATEGIJAMI

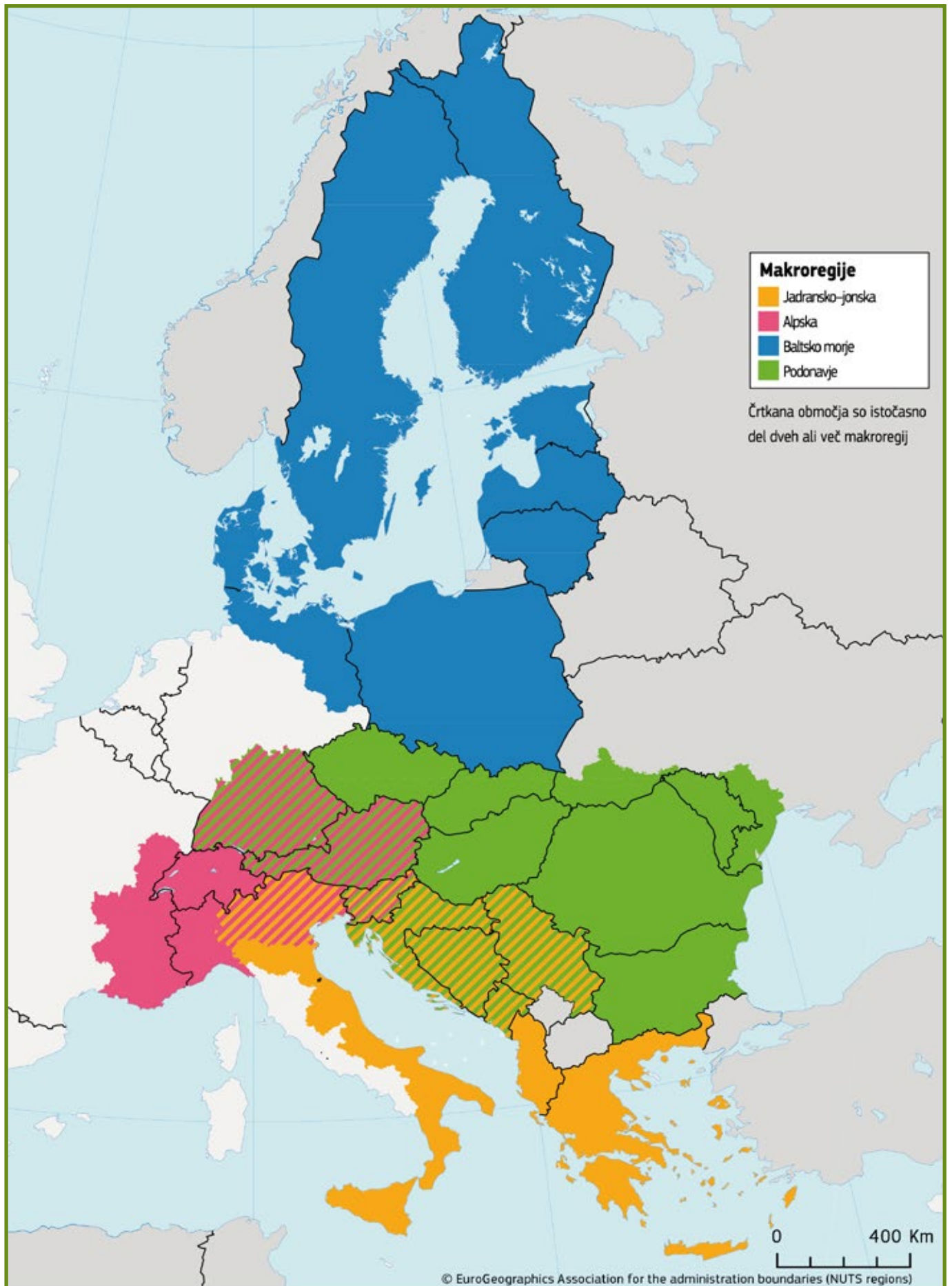
Sodelovanje in usklajevanje med različnimi makroregionalnimi strategijami je bistvenega pomena za povečanje vzajemnih koristi in vplivov. To je še toliko bolj pomembno tam, kjer se geografska območja strategij prekrivajo. Sodelovanje med strategijami lahko poteka v različnih oblikah (npr. izvajanje skupnih projektov, izmenjava najboljših praks in izkušenj itd.).

Nekaj primerov:

- organizacija tedna makroregionalnih strategij EU v Sloveniji (Portorož) septembra 2017 za izmenjavo in izboljšanje ukrepov komuniciranja;
- projekt DanuBalt, katerega namen je odpraviti vrzel na področju zdravstvenih inovacij raziskav v Podonavju in regiji Baltskega morja, izvajajo zainteresirane strani iz dveh makroregij;
- seminar, ki sta ga gostila Svet za regionalno sodelovanje in Program Združenih narodov za okolje v Sarajevu aprila 2016, je ključnim uradnikom iz strategije EU za jadransko-jonsko regijo (EUSAIR) in strategije EU za podonavsko regijo (EUSDR) omogočil, da primerjajo prednostne naloge na področju okoljskih izzivov na zahodnem Balkanu;
- zaradi obsežnega prekrivanja med EUSDR in EUSAIR (Slovenija, Hrvaška, Srbija, Črna gora ter Bosna in Hercegovina) potekajo skupni sestanki za tematska področja skupnega interesa, kot so promet, energija in okolje. Na podobnih sestankih se srečujejo tudi ključni akterji EUSDR in EUSALP, na primer za področje energije.

Za dodano vrednost makroregionalnih strategij je značilen medsektorski pristop, transnacionalna razsežnost (vključno s sodelovanjem držav, ki niso članice EU) in prispevek k boljšemu upravljanju na več ravneh. Gre seveda za ambiciozen koncept, ki potrebuje še nekaj časa, da se utrdi in obrodi sadove.

1) Vir: Eurostat, Svetovna banka, NSI Ukrajina

VEČ INFORMACIJ:

Makroregionalne strategije EU

http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

Strategija EU za regijo Baltskega morja:
www.balticsea-region.eu/

Strategija EU za jadransko-jonsko regijo:
www.adriatic-ionian.eu/

Strategija EU za podonavsko regijo:
www.danube-region.eu/

Strategija EU za alpsko regijo:
www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Urad za publikacije

Imate vprašanje o Evropski uniji?
Vprašajte Europe Direct:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

Interaktivna različica te publikacije s povezavami na spletno vsebino je na voljo v oblikah PDF in HTML:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/information/publications/

© Evropska unija, 2017

Naslovna fotografija: © Creative Commons – Pixabay
Ponovna uporaba je dovoljena z navedbo vira.

Politiko ponovne uporabe dokumentov Evropske komisije ureja Sklep 2011/833/EU (UL L 330, 14. 12. 2011, str. 39).

Za kakršno koli uporabo ali reprodukcijo slik ali drugega gradiva, ki ni vključeno v predpise EU o avtorskih pravicah, je treba dovoljenje pridobiti neposredno od lastnikov avtorskih pravic.

PDF ISBN 978-92-79-76606-0 doi:10.2776/0468 KN-07-17-103-SL-N